

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne dneve in praznike. — Inzerati po 30 peti a 2.— Din, do 100 vstet 2.50 Din, večji inzerati peti vrsta 4.— Din. Popusti po dogovoru. Inzeratni davek posebej.

Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Fašisti zahtevajo samostojno Črno goro

Iskrena priznanja fašističnega profesorja o imperijalističnih nakanah Italije — Pri tem pa fašistični listi še dalje obrekujejo Jugoslavijo, da ogroža mir

Trst, 17. aprila. «Volonta d'Italia» objavlja članek bolonskega vseučiliškega profesorja Baldaccia, ki naglašja, da se v italijanski balkanski politiki metoditno in organsko nadaljuje delo mednarodne politike, ki spominja na sijajno dobo carja Trajana. Politika Mussolinija si hoče zagotoviti sodelovanje obalnih držav Jadrana. Egejskega in Črnega morja, da tako osvoji dunavski bazen. «Zadnje faze naše zunanje politike, nadaljuje pisec, tvorijo obnove prijateljstva z Rumunijo, Madžarsko, Grčijo, Bolgarijo in Albanijo. Ta jadransko-egijsko-dunavski program, ki ga je imel že carski Rim in ki ga bo Mussolini upešno izvršil, bo v najkrajšem času rodil obilne sadove. Balkansko-dunavsko področje je zelo bogata pokrajina in mnoga tržišča težko čakajo na italijansko iniciativo. Toda program ne bo popoln, če se ne obnovi samostojna Črna gora, ki ni nikdar poznala suženjstva vse do versailleske mirovne pogodbe. Ta obroč s trdnimi prijatelstvom povezanih držav je potreben, da zagospodarimo nad onim sovražnikom, ki ga hoče Evropa izigravati proti Italiji mesto nekdanje Avstrije. Ta krog danes še ni popoln, toda ho, ko bosta morala Lovčen in B ka Kotor-ski pripasti neodvisni, samostojni Crni gori. Kar se tiče središča tega kroga, končuje Baldacci svoja modrovanja, ne more biti drugod nego v Makedoniji, ki čaka in upa na podporo Italije.»

Cepprav Baldacci kot avtentični tolmač fašistične imperijalistične politike na ta način razkriva načrte Italije proti Jugoslaviji, se fašistični tisk vendarle ne more premagati, da ne bi

Jugoslaviji podtikal agresivnih namenov. Tako piše «Giornale d'Italia» povodom prihoda naših dveh podmornic da obstoja tajni sporazum med Beogradom in Parizom. List ugotavlja, da se je pričela jugoslovenska mornarica sistematično organizirati, in izraža svojo bojazen radi varnosti italijanske obale, češ da ima Jugoslavija mnogo ugodnejše in močnejše pomorske postojanke, kakor pa Italija. Dal matinska obala proži celo vrsto prirodnih vojnih luk, v katere se lahko skrijejo ne samo poedine ladje, nego cele eskadrole pred vsakršnim sovražnim napadom. List naglašja, da nalaga superiorni položaj Jugoslavije, ki je povečan še s sodelovanjem Francije pri organizaciji vojne mornarice Italiji skrb za neno obrambo pred agresivnimi tendencami vojaških in nacionalističnih krogov v Beogradu.

Napadi na Jugoslavijo so v italijanskem tisku na dnevnem redu. Zadnje dni se fašistični tisk zlasti zaganja v jugoslovenske liste radi pisave povodom milanskega atentata in pravi da se tudi pri tej priliki izraža mržnja Jugoslavije proti italijanskemu narodu po vzorcu nekdanjega dunajskega Ball-platza.

Iz vsega pa se zrcali sistematična akcija Italije proti Jugoslaviji, ki bi jo hotela Italija naslikati pred zunanjim svetom kot leglo vojne nevarnosti in največjega sovražnika svetovnega mira. Zdi se, da je treba v bližnji bodočnosti računati s poostreno kampanjo, ker išče Italija sredstva in pota da odvrne pozornost mednarodnega sveta od notranje slabosti fašizma, ki se je pokazala zlasti še o priliki atentata v Milanu.

SLS v službi centralizma in hegemonizma

Klerikalci proti zahtevam po enakopravnosti vseh državljanov. — Nedoslednost SLS. — Namesto decentralizacije je SLS prinesla nove oblastne davščine. — Brezuspšno klerikalno hujskanje proti KDK

SDS je od vsega svojega početka stala in še stoji na stališču jugoslovenskega unitarizma, to se pravi: izenačenja pravic in dolžnosti vseh državljanov na demokratični podlagi. Za ta načela se danes bori tudi KDK, katere sestavni del je SDS, in se bori za njihovega popolnega uveljavljenja proti beograjskim hegemonistom, ki so im pokorni sluge naši klerikalci.

Povsem naravno je, da to unitaristično načelo ne zahteva razširjenja slabih lastnosti ali običajev enega dela prebivalstva na vsjo državo, pač pa nasprotno uveljavljenje dobrih bodisi s te ali one strani za vse. To načelo je poudaril tudi posl. dr. Žerjav v velikonočnem uvodniku «Jutra» ko je naglašal, da je mnoge zlasti razočaralo, ker Srbijanci ne uvidevajo, da sebi nič ne koristijo, če naš nivo zaničujejo in se pri prečanih propada ono, za kar sami niso sposobni. Žerjavov članek je vzbudil pozornost v srbski javnosti. «Slovenec» pa ga je proglasil za preklje «centralističnega unitarizma». V nedeliskem «Jutru» je posl. dr. Žerjav obnovil svojo velikonočno izjavo v ugotovitvi, da se prav nič ne obnavlja prikriti, da mnogi bratje Srbijanci žal verno posnemajo ono, kar je bilo v Avstriji slabega, kar pa je bilo dobrega, posebno v administraciji in v gospodarstvem delu za povzdigo ljudstva, tega ne čemo videti. Obenem je ugotovil, da klerikalno vpitje o preklju «centralističnega unitarizma» nikogar ne moti, ker se skozi vse delo SDS vije kakor rdeča nit zahteva po decentralizaciji in dekoncentraciji uprave, dočim se pri SLS sploh ne ve, za kakšen upravnih sistem je pravzaprav danes. No, današnji «Slovenec» je sedaj naenkrat izkonstruiral na podlagi tega zadnjega slanka da ostane dr. Žerjav kljub vsemu še nadalje «centralist».

Iz pisanja klerikalnega glasila seveda ni razvidno nič drugega, nego da gre klerikalnem samo za bedasto demagoško hujskanje proti SDS in dr. Žerjavu, ki je povedal odkrito besedo popolnoma v skladu v vsem dosedanjim načeli in delom SDS. Da bi mu bilo to hujskanje lažje, istovetno «Slovenec» unitarizem s centralizmom in tudi, da so dr. Žerjavove besede o dekoncentraciji le prazna fraza, češ da dela drugače govore. Čeprav se je dekoncentracija državne uprave, v kolikor se je že izvedla, izvršila baš na podlagi tistega zakona o oblastnih samoupravah, pri čegar uveljavljenju je sodelovala SDS.

Ugotoviti moramo, da bi bili decentralizacija in dekoncentracija državne uprave in prenos poslov na samouprave že davno lahko v veliko večji meri izvršeni in da bi oblastne samouprave že lahko redno poslovale in bi se jim ne bilo treba več boriti.

se s porodnimi bolečinami, ako bi se baš klerikalci ne borili proti njihovemu uveljavljenju dolga leta z vsemi močmi.

Razvoj političnih dogodkov je klerikalcem dal priliko. Izvesti dekoncentracijo in organizirati oblastne samouprave in kako so izvršili to važno nalogo? Iz državne uprave so prenesli na oblastne samouprave večinoma samo one posle, ki so povsem pasivni, ne da bi poskrbeli za odstop zaostalih dohodkov iz državnih davkov, s čimer so bili pripravljeni naložiti že itak prebremenjenemu prebivalstvu nove oblastne davščine. Državni davki so ostali nezmanjšani in so se celo povečali po klerikalni zaslugi, obenem pa smo dobili nove oblastne davščine. Tako so klerikalci izvajali decentralizacijo in popravljali dr. Žerjavove «grehe»!

In kakšno stališče zavzema SLS kot vladna stranka v boju za izenačenje pravic in dolžnosti vseh državljanov, za njihovo popolno enakopravnost? Usnjnjala se je popolnoma srbijskemu hegemonizmu in se bori z vsemi močmi v službi Vukičevićevega režima proti vsem upravičenim zahtevam zastopnikov prečanih krajev v KDK po uveljavljenju enakopravnosti. Proračun ska debata v Narodni skupščini priča dovolj jasno o tem.

Razlika med SDS in SLS obstoja prav v tem, da je SLS zaradi «strankarskih koristi» zatajila splošne koristi Slovenije in drugih prečanih krajev. SDS pa zaradi koristi prečanih krajev, ker ti hotela zatajiti svoje načelne unitaristične zahteve po izenačenju pravic in dolžnosti, ni hotela vstopiti v vlado, čeprav bi ji bilo to ponovno močnejši bodisi sami bodisi v družbi z davidovičevci ali sedaj kot sestavni del KDK. S tem je tudi dovolj povedano, kdo podpira centralizem in kdo je za decentralizem. Med besedami in dejanji SLS je pač že od nekdaj velika razlika.

Vse psovaje in hujskanje klerikalnega tiska proti SDS in dr. Žerjavu ne more za tajiiti dejstva, da je baš SLS s svojimi dejanji najbolj podpirala in še podpira centralizem in hegemonizem gotovih srbijskih politikov.

To klerikalno bevskanje je samo dokaz, da so dr. Žerjavove besede zdale v živo in da se klerikalci čutijo okrivje. Samo to smo hoteli ugotoviti, kajti boj KDK za uveljavljenje popolne enakopravnosti, za izenačenje pravic in dolžnosti vseh državljanov za uvedbo moderne, sodobnih razmeram odgovarjajoče državne uprave se bo nadaljeval kljub klerikalnemu bevskanju še z večjo silo, ker ljudske množice vedno bolj spoznavajo, da je ta boj popolnoma upravičen in potreben za konsolidacijo države.

Akcija za novo hrvatsko stranko se nadaljuje

Zagreb, 17. aprila. Kakor se doznava v poučenih krogih, se bo vršil prihodnji nedeljo v hotelu Esplanade zaupen sestanek ljudi, ki so pripravljeno organizirati novo hrvatsko stranko kot protitež KDK. V zvezi s tem se baje že več dni mude v Zagrebu odposlanci g. Vukičevića, ki skušajo pridobiti za to akcijo ugledne osebnosti iz zagrebskega gospodarskega in političnega sveta. Na konferenco bodo povabili zastopniki iz vseh krajev Hrvatske. Stranka se bo imenovala Hrvatska narodna stranka. Da bi stranko kar najbolje podprli, namerava g. Vukičević takoj sprejeti dva do tri njene predstavnike v vlado. Na ta način upa, da bo stranka lahko prosperirala in izpolnila svoj glavni namen, to če, da bo vsaj navidezno reprezentirala Hrvate v vladi.

„Bremen“ v popravilu

New York, 17. aprila. Popravilo letala «Bremen» se zelo zavleklo, ker v Ameriki ni dobili rezervnih delov. Zato nameravajo prepeljati letalo «F XIII» na Greenly Island in ga tam demontirati, da bi na ta način dobili potrebne rezervne dele zlasti pa propelera. Ki se je pri «Bremenu» popolnoma polomil. Radi tega bo preložen tudi polet «Bremena» v New York za nekaj dni. Za slučaj pa, da bi letalo ne bilo mogoče popraviti, bo ameriška vlada dala na razpolago eno svojih največjih letal, da se prepelje letalo v New York, kjer jima pripravljajo svečan sprejem in ju že z veliko nestrpnostjo pričakujejo.

Klerikalna brošura o inozemskem posojilu

Zagreb, 17. aprila. «Jutarnji list» poroča iz Ljubljane: SLS namerava te dni izdati posebno brošuro, v kateri hoče obrazložiti vse ugodnosti, ki bi jih imela Slovenija od novega inozemskega posojila. Ker doslej v Sloveniji ni bilo običajno, da bi se na tak način delala propaganda za posojila, vlada za to brošuro precejšnje zanimanje, vendar pa se povsod naglašja, da ugodnosti gotovo niso tako velike, če jih je treba na tak način utemeljevati in razlagati. V ostalem pa bi bilo Slovencem ljubše, da bi čutili te ugodnosti na svojem žepu. Zatrjuje se, da bo enaka brošura izdana tudi v srbohrvaščini.

POVRATEK MINISTRA MARINKOVIČA

Beograd, 17. aprila. Po informacijah v znanjem ministrstvu, se vrne zunanji minister dr. Marinković, ki se mudi trenutno v Ženevi, dne 23. t. m. v Beograd. Njegov zastopnik dr. Šumenković pripravila obširno poročilo o dogodkih, ki so se vršili za časa odsotnosti dr. Marinkoviča.

Francoski predlog o onemogočenju vojne

Pariz, 17. aprila. «Agence Havas» poroča, da je francoska vlada predložila angleški, nemški, japonski in italijanski vladi načrt pogodbe o izključitvi vojne. Pogodba bazira na načelih, ki jih je obrazložila v svojem zadnjem memorandumu ameriška vlada.

Avanture vesele Školastike

Školastika je stara grešnica, stalen gost policije, sodišča in — bolnice. Redek je mesec, da ne bi bila v posetih na policiji. Toda vse kazni, vse prigovarjanje, vse grožnje pri Školastiki ne zaležejo in je ravno tako kakor če bi metal bob v steženo. Nekako pred tremi tedni je morala zopet enkrat v bolnico, ko so jo za silo ozdravili, je šla zopet na ulico, a že po par dneh se je naveličala gnilega življenja in segla po stekleničici z lizolom. V bolnici so ji rešili življenje.

Nekaj časa je bila Školastika nato s udna in policija z njo ni imela posebnih križev, toda te dni je zagrešila novo avanturo, ki jo bo za dlje časa spravila v luknjo. V petek popoldne se je sprhajala pod Rožnikom, pozdravljala znance in prijatelje in se veselila božjega solnceca. Ne nadoma sta jo ustavila dva znanca: «Hojo, Školastika! Kaj pa ti tukaj?» Školastiki so zazarele oči, zasmejala se je poredno in se gavo odvrnila: «Ah, dolgačas prodajam.» «No, pa pojdi z nama, da ti ne bo dolgočas,» sta dejala oba kavalirja. Školastiki tega ni bilo treba dvakrat reči in oklenila se je kar obeh.

Po slabi tovaršiji pa rada glava boli. To sta izkusila tudi oba naša kavalirja. Ko sta se drugo jutro po krasni noči prebudila, je eden od njih z grozo opazil, da v žepu njegovega suknjca ni več listnice, lepe nove listnice, a še lepšim «Jurjem» tisočakom. In z velikim moralnim mačkom je pohitel dobri kavalir na policijo potokiti svojo nesrečo. Policija je seveda takoj poizvedovala za Školastiko, toda navihanke ni bilo mogoče najti. Šele v nedeljo zvečer so jo našli v družbi veselih prijateljev in razigranih prijateljicah. Sama je bila prav židane volje in venomer je naročala: «Birt, samo vina gor, plačam vse jaz! Fantje in punce, le pijte! Denarja je dovolj pri hiši!» Seveda si oštr tega ni pustil dvakrat reči, in vino je teklo v potokih. Toda ni reči brez nesreče. Baš, ko je bilo veselje na visku, je stopil v gostilno mož s strogo uradnim obrazom in Školastika se morala takoj zapustiti veselo družbo. «Glih prov.» je rekla policijskemu agentu, «saj sem menjala zadnega mohikanca.»

Na policiji je Školastika brez obotavljanja priznala svoj greh. »Kam si pa dala denar?« je vprašal nadzornik. »Saj veste, kako je z denarjem, gospod nadzornik. Malo sem šla pod Tivoli in sem srečala dve ženski. Sicer sta bili bolj ferdehtig, povabila sem ju pa s seboj. Rekla sem jima: Punce, jejte in pijte! Potem sem ju peljala guncat in fotografirat. Listnico sem vrgla v Ljubljano, kaj bom pač vse nosila s seboj. Na Miklošičevi cesti sem dala berču 10 Din in sem mu rekla: Boš pa ti zame molil! In rekel je, da bo. Potem sem dobila fletno družbo, pili smo in se veselili in tako se je Jurček kar na lepem stajal...«

»Je že dobro,« je odvrnil nadzornik. »Pa pojdiš v zapor.«

»Hvala lepa, g. nadzornik, mi vsaj ne bo treba skrbeti za prehrano.« In odšla je, veselo pojoč v spremstvu stražnika.

Pazite! Najlepsi in najrazkošnejši vele-film te sezije

DONA JUANA

s prekrasno ljubljanko vse publike

ELISABETH BERGNER

Pride! Elitni Kino Matica

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.8825—22.9425 (22.9125), Berlin 13.575—13.601 (13.59), Budimpešta 0—9.925, Bruselj 0—7.9375, Curih 1093.5—1096.5 (1095), Dunaj 7.9823—8.0123 (7.9973), London 277.06—277.86 (277.46), Newyork 56.7—56.9 (56.8), Pariz 0—223.75, Praga 167.98—168.78 (168.38), Milan 298.75 do 300.75 (299.75).

Effekti: Investicijsko 89 den., Vojna škoda 436 den., Agrarne 89 den., Celjska 158 den., Prašedion 806 den., Ljubljanski (ex coupon) 126 den., Kreditni zavod 157 do 175, Vevče 135 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Šešir 125 den.

Lesni trg: Tendence živahna. Zaključenih je bilo 8 vagonov, in sicer 1 vag. tramov merkantilnih, 4/5, 4/4, 1co vag. meja po 300, 1 vag. tramov merk., 6/8, 7/9 in 8/10, 4—8 m, 1co vag. nakl. post. po 280 in 6 vag. bukovih testonov, 20 mm. od 12 cm napri. monta, 1co vag. meja po 515. Povpraševanje je za brzojavne droge, smreka, jelka, bor, v vsaki množini, 7.5 m dolž, obseg na vrhu 40 cm, 2 m od tal 56 cm, teža do 700 kg za m³, 1co vag. meja.

Deželni pridelek: Tendence dvrsna. Zaključen je bil 1 vag. turščice. Cena pšenici, turščici in moki se je dvignila.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Dunaj 799.73, London 277.46, Newyork 56.80, Curih 10.95, Praga 168.38, Berlin 13.59, Pariz 223.74, Milan 299.45.

INOZEMSKE BORZE.

Curih: Beograd 9.1325, Dunaj 73.01, Berlin 224.10, Milan 27.38, London 25.335, Newyork 518.75, Pariz 20.425, Praga 15.37.

Nobilov zrakoplov zelo poškodovan

V prvi etapi se je «Italia» slabo obnesla. — Potrebna so obsežna popravila, da bo mogoče nadaljevanje poleta. — Malodušje med posadko.

Berlin, 17. aprila. Pristanek zrakoplova «Italia» v Stolpu je bil zelo težaven. Posrečil se je šele po dolgotrajnih manevrih. Izkazalo se je, da zrakoplov ni tako soliden, kakor se je domnevalo. Med poletom iz Milana do Stolpa je bil tako poškodovan, da je trenutno za nadaljevanja poleta nesposoben. Že v prvi polovici poleta je viliar odtrgal radiopapravo, tako da je bil zrakoplov brez zveze z zemljo in je radi tega tudi izgubil orientacijo. Pozneje se je odlomilo še desno višinsko krmilo, tako da je bil zrakoplov skoraj popolnoma izročen vetrovom.

Trikrat je Nobile skušal prist i, končno pa je moral spustiti plin, da se je lahko spustil na zemljo. Zato bo morala «Italia» ostati v Stolpu več časa, kakor je bilo prvotno določeno. Za popravila bodo potrebovali najmanj 10

dni. Nato bo general Nobile podvzel več poskusnih poletov, da se prepriča, ali so reparature dovolj solidno izvršene. Šele nato bodo zopet izpopolnili plinske rezerve in opremili zrakoplov na nadaljni polet. Havarije, ki so doletela «Italia» že v prvi etapi njenega poleta na severni tečaj, vzbujajo v strokovnjakih krogih veliko skenjs glede uspeha Nobileve ekspedicije. Če zrakoplov ni mogel prenesti vremenskih nepravil na prvem poletu, smatrajo, da ni dorasel težkim navigacijskim razmeram v arktičnem ozemlju. Tudi med posadko je opažati precejšnje razburjenje. Vsekakor pa namerava Nobile čakati tako dolgo, da dobi ugodna vremenska poročila. Glede težkoj na prvem poletu se izgovarjajo Italijani na poročila praške vremenske postaje, ki da ni izdala pravilne prognoze.

Sestanek med Davidovičem in Trifkovičem

Prazniki v Beogradu. — Nihče še ne ve, kdaj se bo zopet sestala Narodna skupščina. — Vedno določnejše vesti o vladni krizi.

Beograd, 17. aprila. V Beogradu tudi še danes vlada popolno politično zatiše. Izmed ministrov sta v Beogradu samo notranji minister dr. Korošec in pa zastopnik zunanjeje ministra dr. Šumenković. Dr. Korošec je bil danes dopoldne na dvoru, kjer se je mudil v maršalatu. Kralj je še vedno na lovu v Belju.

Veliko pozornost je vzbudil današnji sestanek med gg. Davidovičem in Markom Trifkovičem. Sestanek se spravlja v zvezo z izpremembami v vladi, ki jih pričakujejo politični krogi po velikonočnih počitnicah. Na to kaže tudi dejstvo, da še do danes ni sklicana seja Narodne skupščine, ki bi se imela po zatrdilu vladnih krogov pr-

votno sestati že 20. aprila. Danes še sploh nihče ne ve, kdaj se bo Narodna skupščina zopet sestala in ugledni radikalni prvaki zatrjujejo, da bo že pred sestankom Narodne skupščine prišlo do političnih sprememb, tako da bi se Narodna skupščina sestala šele potem, ko bi bila vladna kriza že rešena.

V političnih krogih se še vedno razpravlja o kombinaciji z dr. Marinkovičem. G. Vukičević je označil to formacijo sicer za nemogočo in sploh zanikal vsako možnost vladne krize, vendar pa smatrajo v političnih krogih, da je g. Vukičević doigral in da mora priti na krmilo oseba, v katero bodo imele vse stranke zaupanje.

Ob zaključku razstave narodnih umetnosti Slovanov od Labe do Jadrana

Prizadetim v spomin, nekaterim v pojasnilo, vsem v ravnanje.

V Parizu, 9. aprila.

Včeraj so se zaprla po enem mesecu vrata razstave, ki je odkrila velemestu in svetu marsikaj skritih lepot. Utrdilo se je, da je razstava, ne le, da so se jasneje očrtali obrisi Čehoslovanske in Jugoslovanske slovesniškega sveta, ki je prišel v množico in marsikomu, ki je prejele o tem narodu ni vedel ne kod, ne kam, bodo sedaj ob njegovem imenu vstale čiste podobe malega naroda v borbi proti vsemu, kar ga ovira v svobodnem življenju.

Uspeh je ne le povolen (kajti ob vsakem koncu je vsak uspeh povolen), ampak naravnost sijalen. Vsak dan okroglo 150 obiskovalcev, kar je za razstavo, ki je bila prirejena v malem obsegu, zelo veliko. Saj so neki mrkrogledci prerokovali največ 15 do 20 radovednežev dnevno. Odmev v pariškem časopisu je bil nebrčkan: od vseh strani so se vsipali dolgi članki, kajti kdo je mogel ostati ravnodušen ob toliki svežosti?

Boli kakor kdaj je bila dana prilika, da se Jugoslovanci pokaže v svoji resnični podobi, v vseh svojih raznolikih veličini. Če je res, da so Francozi napram nam silno naklonjeni in vsakemu spoznanju dovzetni, je tudi res, da ne le v oddoljnih trenotkih, ampak sploh vedno naša beseda popolnoma odprave. Vem za vse izgovore o razpoložljivem denarju, toda pred svetom ne more noben teh izgovorov držati. In če bi bil vsemu le denar kriv, pa se zdi, da tudi dobre volje manjka. In zlasti te in pred vsem le te. Kajti ugotoviti moramo ob tej razstavi, ura je blizu in nas ni bilo.

Kie je krivda? Povedal bom, kje je ni; ostalo bo vse iz tega govorilo. Nerač sem oseben. Toda ker ni, da bi se branil (po čemu), ampak da pokažem vso resnico, ki jo nekateri predobro slutijo, zato sem se oddolil. Naj bo vsem prizadetim v spomin, nekaterim v pojasnilo in vsem v ravnanje. Modrost slabih skušeni je baš ta, da se vsi okoristijo z njo.

Zamislili so razstavo v krogu društva prijateljev lužinskih Srbov. Da bi bolj omejit, naj imenujem plemenitega prijatelja Slovanov ministra Louisa Marina in gospe de Vaux - Philpau, ki si je v svojem nesebičnem prizadevanju pridobila splošno priznanje. Kot člana tega društva so me izvolili v prvi pripravi odbor razstave, kje glavni komisar je postal znani izvedenec v slovenskih zadevah g. Jules Pichon.

Ta prvi odbor je stobil v stike s političnim, čehoslovanskim in jugoslovanskim poslaništvom. Prvo se je kasneje radi tehničnih neprilic umaknilo. Začelo se je se, na eni katerih sem bil n. pr. tudi predstavljen na našem poslaništvu. Ob vsaki priliki sem poudarjal, kaj bi kazalo razstaviti iz Slovenije, ker sem vedel, da ne bom nikoli govoril preveč. Mišljeno je poletje, minila je jesen, tekmo katerih smo zadeli ob toliko težav, da so maloverni že obupavali. Koncem lanskega leta so se začeli pokazovati prvi uspehi in v januarju smo že lahko postavili trdne temelje. Seveda so bila to le splošna določila, ker je podrobno delo padalo v področje poslaništev. Toda reči moram, da je bilo s trenotkom, ko je odbor našel dvorano, ko so bile postavljene vse zunanje meje, da je bilo s tem trenotkom glavno delo končano. Toda Čehoslovanska se je med tem že spuščala v podrobnosti, njen uradni zastopnik je imel že lani izdelan dolg seznam pripravljivih stvari. O Jugoslovancih, katero sem imel včasih na teh splošnih sejah čast in zadržega sam zastopati, ne morem tega reči.

Ko sem se v božičnih dneh mudil v Ljubljani, sem pri vseh merodajnih faktorih omenil razstavo in jih pripravil na njo. Da bi bili pripravljeni, kadar se iz Pariza obrnejo na njo. Zdelo se mi je, to popolnoma razumljivo in niti misliti nisem, da mi bo treba še kaj priznati.

S februarjem se je eno ali drugo poslaništvu umaknilo v svoj delokrog in od takrat naprej pa do razstave je bilo vse zame skrivnost, katero sem pač slutil, kaj se skriva, a zoper katero nisem mogel ničesar. Vedeli so da sem v odboru, vedeli tudi za moj naslov, a niso me klicali niti enkrat. In tako so uredili nemoteno in po svoje.

Iz Ljubljane sem med tem prejel začudena vprašanja: dospel se nismo nič dobi, kako to. Priznati moram, da je to tudi mene iznenadilo, tako sem malo vedel, do kakih mej sega brezbriznost naših krmarjev. Iskal sem stikov in n. pr. še deset dni pred otvoritvijo, ob priliki srečanja pri sprogi našega poslanika spregovoril o tem brez zakrivanja osebi, ki tam vedri in oblači da so v Ljubljani vznemirjeni, da naj se že obrnejo, da je še čas, da je vse pripravljeno.

Stavil sem se znova za vse na razpolago in kot je bilo to absurdno, sem dal za vsak slučaj svoj naslov. Dobil sem v zadregi vse obljube, a naslednje dni nobenega glasu in tudi doli ne. V Ljubljani se med tem niso le prestopali: obrnili so se na podpredsednico komisije, na gospe poslaništvo, na generalnega komisarja. Toda odziva ni in ni bilo. Tu so vse uredili mnogo bolj po domače. Zbrali so vse, kar je bilo raztresenega po Parizu samem, po zasebnih lastninah, prešli so pač od bežirajskih ženskega društva, iz Bosne, iz Črne gore, da ne bo leze, so izkopali neke hrvaško narodno nošo, a za Slovence so razstavili nekaj čipk in dvoje, troje vezenin, ki so bile slučajno tu v orloju, kar se je sicer tudi na razstavih predmetih poznalo.

Prišla je otvoritev in morja, da umiri moji nezadovoljni pogled, med prvimi pade name oseba, ki vedri in oblači, češ, da ni lepo od mene, da se nisem zadnjič oglasil, ko sem šel v Ljubljano, da bi prinesel narodno nošo. Pri nas pravijo, da je vsak izgovor dober (in še hušile), ker če bi jim bilo res kaj mar, bi jo celo lahko v Parizu našli. Pa pustimo ta očitke, ki se mi je zdel izgovor in še slab izgovor. Sprehajal sem se ob oddelkih, ki bi lahko bili kar niso bili, in bil v precejšnji zadregi, kadar je bilo ob tem svojim znancom govoriti o Jugoslovancih. Pomagal sem si tako, da sem govoril tudi o tem, česar tam ni bilo. To kajpak ni bilo nič kaj po volji, stisim, ki jim sicer nisem govoril, pa so vseeno slišali, vsi zdi se mi tako. Kajti kako naj bi bila sicer razumljiva poslednja zgradba.

Ob vsem tem je celo v miroljubni Ljubljani završalo. Izšel je v "Slov. Narod" članek, katerega so deloma z nekaterimi napakami ponatisnili v Zagrebu in takega brali tudi na našem poslaništvu. Bilo je štrinaest dni po otvoritvi. Mirno sem sedel v razstavnih kavarni in se razgovarjal in srebal kavo. Pa približi oseba, ki vedri in oblači, s časopisnim izrekom v rokah in s strelami v očeh. Da-li sem jaz to pisal. Pravim, da ne. A ona, da je to strašna izmišljotina, da je vnebovpihoča krivica in da naj takoj brez odloge pošilek urekijo. Ko ji mirno odvrnem, da zelo rad, da pa le moram biti o nasprotnem prepričan. "Kako, kako, saj imate vendar zelo veliko (ali je tako rekla največ, ne da bi se nasmešila) še so šali na svetu! Kar poudite z mano, pa vam pokažem, koliko imamo." Vem, dvoje, troje vezenin in čipke. Pa sem moral z njo k našemu oddelku, kjer mi jadrno pokaže za zlede janki, ki pa je bila žalostna hrvaška. Pokaže mi prvi seznam, "seveda sem dejal, seznam čipke." Pa imamo še en zavoj iz Ljubljane. Kie je, vprašam. "Ga še nismo odprli," odgovore. Menda so bile le za tem dolge skrivnosti, ki bi jih moral razumeti. Takrat pa sem vzel stvar tako, kot sem jo videl in se liuto nasmešnil v sebi.

In ker smo je pri zgradbi, naj povem še zadnjo, ki je genialna, zabavna in celo občutna. Zgodilo se je, da je obiskovalec obšel pred našimi čipkami, se pozanimal za nje in se oddolil obrniti se name. Na razstavnem vabilu je našel moje ime in ker ni imel naslova, je pismo poslal na razstavišče. Tam pa je prišlo v roke osebi, ki vedri in oblači (že zopet), ki je pristavila sledeče: "Dobro veste naslavljeni svoja pisma na razstavo in delati svojo reklamo, a nikdar nam niste prišli pomagati." Šel sem k vsem tem sibiškim besedam iskat pojasnila, ki ga pa še doslej nisem prejel.

Nikakor nisem pisal teza sebi v obrambo. Kdor misli, da bi na mojem mestu boljše opravil, naj prvi pobere kamen. Ne govorim o razočaranjih. Kdor je razočaran, ni dovolj jasno gledal. Naj spregleda in z resnico meri. Grendo te, a edino zveličavno. Kdo nas bo rešil, če sami ne. Empi.

in jih naštel 50. Tatvin je pa bilo izvršenih okoli 100 in je bilo jasno, da je delavec imel pomagale. Dolgo je Ketič tajil in trdil, da je kradel sam. Policija je pa preiskala stanovanja nekaterih osumenjen v aretiral še 9 oseb. Vsi skupaj so izvršili okoli 400 vlomov in tatvin. Kradli so največ manufakturno in špecerijsko blago in bi lahko s pokradenim blagom odprli veletrgovino. Kadar jim je prišel pod roko liker ali vino, so se napili do nezveste. Preiskava se še nadaljuje, da izsledijo se ostale člane te organizacije tatov in vlomilcev. Vseh devet aretirancev je vinkovška policija izročila državnemu pravdniku.

V Zagrebu skoraj ne mine teden, da ne bi našli novorojenčka, ki ga je brezvestna mati umorila in oddolila. Nedavno so našli zadavljenega novorojenčka v stranišču zagrebškega kolodvora. Včeraj so pa našli na periferiji med Jordanovcem in Laščinsko cesto mrtvega novorojenčka v pleteni košari. O strašni najdbi so takoj obvestili policijo, ki je poslala na lice mesta komisijo. V košari je bilo popolnoma došeno dete, zavito v zamazane in raztrgane moške spodnje hlače. Komisija je ugotovila, da je bilo dete zadavljeno z robcem, ki ga je imelo še zadavljenegega okoli vratu. Na robcu je bil monogram S. V., košara je pa imela znak U. 8. Trupelce zadavljenega novorojenčka so prepehali na Mirigov v prosekuro, brezvestno mater pa išče policija.

V Slakovci pri Vinkovcih se je dogodil strašen zločin v vaški gostilni. V gostilni Lazarja Fleča sta se sestala seljaka Josip Djukič in Ivan Pavčič. Pila sta čez mero in se začela kmalu prepirati, kdo bo plačal. Zopet sta se pomirila in se nato ponovno sprla. Gostje v gostilni se niso zmenili za pijančarje. Nenadoma je Pavčič potegnil iz žepa dolg nož, predelal iz vojaškega bajoneta, in dejal: Ta nož je proklet. Stara baba mi je prerokovala, da mora nekdo od njega poginiti. Z nožem je pijani Pavčič začel pretiti Djukiča. Ta ga je pa mirno pozval, naj spravi nož, ker se ga tudi z nožem ne boji. Prisotni beležniki so zahtevali od Pavčiča nož, ta mu ga ni hotel izročiti. Ko je Pavčič padel nož iz roke, so se vsi gostje izegnili, da bi ga pobrali, Pavčiča je pa to tako razkačilo, da je pograbil nož in začel mahati z njim naokoli. Gostje so zbežali iz gostilne in zadnji je prišel Djukič ves krvav in se napotil proti domu. V gostilni je pa oblegal mrtve Pavčič. Naslednji dan je prišla komisija in obducirala Pavčičovo truplo. Bilo je strahovito prebodo na sedmih krajih. Na desni roki so bile prerezan vse žile. Djukič je sam javil sodišču in izpovedal da je umoril Pavčiča z njegovim nožem v silobranu. Djukič je znan pretepač in je bil že kaznovan zaradi nasilja in težke telesne poškodbe. Tudi umorjeni Pavčič je bil propalica ki je zapravlil vse očetovsko premoženje.

Iz Vrčca poročajo o veliki korupcijski aferi v sosedni občini Perlec. Notar Stojanov, blaginjski Čurčin in bivši župan Zebelman so obdolženi, da so ponorili 1.300.000 Din občinskega denarja. Korupcijsko afero so oblasti dolgo prikrivale pred javnostjo. Nadalje poročajo iz Vrčca o umoru v neki beznici. V lokalu "Sonce", kamor zahajajo samo sumljivi elementi, se je zabavala skupina moških s pevskimi in igralškimi tamburico. Ko je gostom stopilo vino v glavo, so se stopili in Josip Balaš je iz ljubosumnosti zabodel svojega prijatelja z nožem v srce. Balaš je pobegnil, policija ga je pa drugi dan aretirala. Te dni se je tudi odigrala krvava rodbinska tragedija v Pančevem pri Vrčcu. Seljak Dukič se je nedavno ločil od svoje žene zaradi večnih preprirov. Bil je silno ljubosumen. Pred dnevi je vdrl v stanovanje svoje tašče, kjer je živela tudi njegova žena. Ko je zagledal ženo, je planil nanjo in jo zabodel z nožem v prsa. Zverinski mož je težko ranil tudi taščo in nato pobegnil.

Zahteve ljubljanskih hišnih posestnikov

Včeraj zvečer se je vršil v Uniohu redni občni zbor »Prvega društva hišnih posestnikov« v Ljubljani. Zborovanja se je udeležil tudi delegat zagrebškega društva hišnih posestnikov g. Mihordin. Po poročilu odbora, ki ga je podal društveni predsednik gospod Preših, je bilo za vse okolišje ljubljanskega okrajnega sodišča vloženih 1100 stanovanjskih odpovedi, med njimi za mesto Ljubljano 700. Poročilo odklanja vsako podaljšanje stanovanjskega zakona in v zvezi s tem znano pedlogo posl. Petjeana ter ministra socialne politike Čede Radovića, da deloma sprejemljivega pa označuje predlog poslanca dr. Gosarja, ki zahteva maksimiranje najemnin. Hišni lastniki zahtevajo od 1. maja dalje popolno svobodo razpolaganja s stanovanji.

Solidarnega s stališčem ljubljanske organizacije hišnih posestnikov se je izjavil tudi zastopnik zagrebških hišnih posestnikov g. Mihordin, ki je označil podaljšanje stanovanjskega zakona kot kršitev pravice do zasebne lastnine. Po volitvi odbora je bila sprejeta resolucija, v kateri protestirajo hišni posestniki iz Ljubljane in okolice proti vsakemu podaljšanju zaštite stanovanjskih najemnikov, ker bi ne bilo škodljivo samo hišnim lastnikom, ampak tudi stanovanjem in najemnikom. To nasiraje utemeljuje resolucija z ugotovitvijo, da dosežanja praksa s

stanovanjsko zaščito števila stanovanj ni povečala in ni rešila stanovanjskega vprašanja, temveč samo ustvarila kasto privilegiranih najemnikov v škodo hišnih posestnikov in drugih najemnikov. Razen tega ugotavlja resolucija, da bi podaljšanje stanovanjskega zakona razvnelo nova nasprotja med lastniki in najemniki, ker bi razveljavilo med njimi že sklenjene najemninske pogodbe. Resolucija naglašja, da se s pristilni ukrepi ne da doseči zboljšanje stanovanjskih razmer, kar je mogoče doseči le z znižanjem obrestne mere, s povzdigo splošnega gospodarskega položaja in z zvišanjem dohodkov širokih plasti prebivalstva.

Hišni posestniki protestirajo proti zahtevi ljubljanskega občinskega sveta po podaljšanju stanovanjske zaštite, ki bi bila v korist le malemu številu prebivalstva, ostalemu pa v škodo. Razen tega obžalujejo, da se je na magistratu prenačeno in brez potrebnih statističnih podatkov pričelo razpravljati o stanovanjskem varstvu, da stanovanjski odsek občinskega sveta ni upošteval predlogov hišnih posestnikov na stanovanjski anketi dne 1. marca, češ da bi se sicer dosegli večji uspehi pri poravnava med lastniki in najemniki. Resolucija tudi ugotavlja, da velike vsote, ki jih je mestna občina investirala za stanovanjske hiše, niso uspela pri reševanju stanovanjskega vprašanja.

Končno poziva občni zbor hišne posestnike, naj se v lastnem interesu vedno točno ravnavajo po sklepih društva tako glede višine najemnin kakor tudi glede odpovedi, ker bodo na ta način najlažje onemogočili akcijo za podaljšanje stanovanjske zaštite.

Prosveta

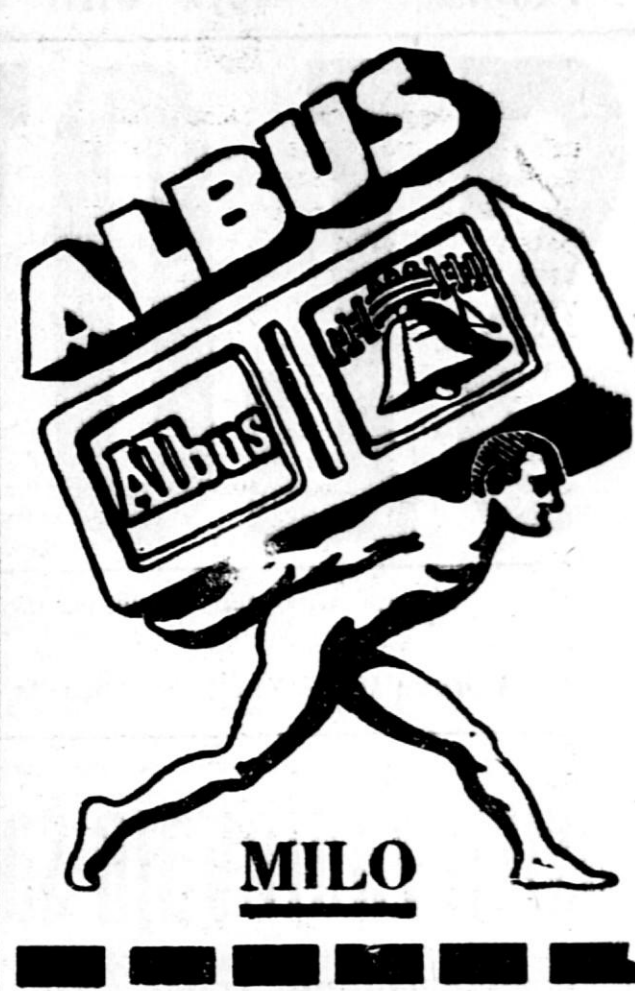
Cyrano de Bergerac, heroična komedija v petih dejanjih, letos na novo inscenirana, se uprizarja v sredo 18. t. m. v drami. V naslovni vlogi nastopa g. Levor, ki je dosegel ravno s to vlogo pri premijeri in vseh reprizah ogromen uspeh. Rokosano igra g. Nablocka, de Guycha — g. Gregorin, Carbona — g. Skrbinek, Kristjana — g. Drenovec, Raguenoja — g. Lipah. V ostalem nastopu vse moški ansambl. Pri predstavi sodelujejo del muzike Dravsko divizije s kompozicijami kapelnika g. Balatka. Režijo vodi profesor g. Šest. Predstava se vrši za red A. Ostale vstopnice se dobe v predprodaji pri dnevi ni blaginji in operi.

I. N. R. I. V četrti, dne 19. t. m. se ponovi pasijonska igra v petnajstih slikah, katero sta priredila gg. Gregorin in dr. Tominec in katera je dosegla nepričakovan uspeh in so bile vse dosežane predstave do zadnjega kotička razprodane. Da se omogoči ljubljanskemu občinstvu poset, veljajo za četrtkovno predstavo znižane cene. Z ozirom na naval pri večerni blaginji opozarjamo občinstvo, da si v lastnem interesu nabavi vstopnice pri dnevi ni blaginji in operi. Začetek ob osmih, konec ob pol enajstih.

»Herman celjski.« Drama pripravlja prvi del Novacanova trilogije »Celjske kronike«. Skušnje so v polnem teku in v atelejih kipi delo. Naslovno vlogo igra gosp. Levor, ki je kreiral istega junaka že v koncepciji O. Zupaniča. Veroniko kreira g. Nablocka, Jošta — g. Skrbinek, interesanten lik duhovna Eneja Silvija Piccolomina — g. Rozoz, Friderika — g. Gregorin. Dekoracije bodo izvršene po osnutku profesorja g. Vavpotiča, režijo vodi profesor g. Šest. Premijera te izvršne slovenske tragedije bo, kot predvidimo, konec tega meseca, na kar opozarjamo vse ljubitelje in interese.

Baletni večer v ljubljanski operi. V četrti, dne 19. t. m. zvečer se zadnjič vprizori za abonente baletni večer. Na programu so slike iz razstave Musorgskega. Balatkov sulta iz jutrove dežele in Pierneve impresije iz Musicala. V posameznih točkah nastopi celotni baletni zbor ter umetniška dvojica g. Vitek in gđna siskova. Baletni večer dirigira kapelnik g. Balatka. Ker je to najbrže poslednja večerna vprizoritev teza, v vsakem oziru interesantnega programa, gledališka uprava obiskalnikomle priporoča. Predstava se vrši za abonente reda A.

Staroklasična drama »Medea« se vprizori v soboto dne 21. t. m. kot podobolanska dijaška predstava pri znižani cenah. Ker je to zadnja predstava teza dela v tel se

zoni, opozarjamo na to predstavo vse prijatelje klasične drame, v prvi vrsti pa našo srednjošolsko mladino.

»KRAKOVSKO KONCERT«, ki ga priredi Orkestralno društvo Glasbene Matice v petek, dne 27. t. m. v ljubljanski stolnici, obsega program staroklasične glasbe, ki ga izvaja godalni orkester orkestralnega društva Glasbene Matice in kot solisti nastopajo ravnatelj stolnega kora Stanko Premrl, baritonist Marjan Rus, violinista Karol Rupel in Leon Pfeifer in čelist Avgust Pertot. Koncert dirigira prof. Emil Adam. Natančen spored programov v prihodnjih dneh.

Pevski zbor agilnega našega društva »Kraško-Trnovce« v Ljubljani koncertira, kakor že javljeno, v ponedeljek, dne 23. t. m. v Filharmonični dvorani. Zbor nastopi pod vodstvom svojega zborovodje g. Premrla ter nam zapoje celo vrsto najnovejših močnih zborov. Dva nastopa pa ima tudi oporni pevec Svetozar Banovec, ki zapoje tudi Ostrčeve samospeve Belokranjske narodne, ki se, kolikor je nam znano, prvič izvajajo javno v Ljubljani na tem koncertu. Predprodaja vstopnic bo od sobote dalje v Maticni knjigarni.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Torek, 17. aprila 1928; katoličani: ni; Rudolf; pravoslavni: 4. aprila, Uskrsni utokar.

Jutri: Sreda, 18. aprila 1928; katoličani: Apolonij; pravoslavni: 5. aprila, Gradisla va.

DANASNJE PRIREDITVE.

Drama: Zaprtro.
Opera: »Mignon«, D.
Kino Matica: »Alrauna«.
Kino Ideal: »Veliko pustolovka«.
DEŽURNE LEKARNE.
Danes: Trnkoczy, Mestni trg; Ramor, Miklošičeva cesta.

Vtisi iz Amerike

Na Dunaj se je vrnil te dni Aleksander Moissi, ki je bil na umetniškem potovanju po Ameriki, kjer je videl marsikaj zanimivega in za evropske narode poučnega. Moissi pravi, da bi lahko služila Amerika Evropi za zgled. Če hoče v Evropi kdo dobiti službo, pride v urad in pravi, da je njegov oče vladni svetnik, v Ameriki pa pravi kandidat, da je bil raznašalec novin. Nihče ga ne vpraša po imenu, niti po diplomu. Puste ga delati in po delu presojajo njegove sposobnosti. Američani imajo velik respekt pred delom. Nemogoče bi bil ameriški milijonar, ki bi ne podpiral umetnosti, znanosti, humanitarnih ustanov in cerkva.

Američani so veliki prijatelji umetnosti. Prvič v zgodovini Amerike je tekmovalo nedavno znano nemško gledališče pod Reinhardtovim vodstvom z odličnimi ruskimi in francoskimi igralskimi skupinami. Američani si radi zabavajo. Vsako nedeljo poseti nad 700.000 Američanov simfonične koncerte. Manhattan ima poleg stotin kin in varietetejev 27 gledališč. Gostovanje v Ameriki ni nikoli brez umetniškega in finančnega uspeha, ker se ameriško občinstvo dobro zaveda, da je treba umetnike tudi gmotno podpirati.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Atentat s petrolejem. — Organizacija železniških tatov in vlomilcev. — Novorojenčka zadavila. — Usodepolno proročanje. — Žalostna kronika v Vrčcu

Iz Sarajeva poročajo o nenavadnem atentatu na hišo nekega muslimana v Celebiču pri Foči, ki je močno razburil vse muslimane v vzhodni Bosni in Sarajevu. Po maši se je zbralo pred oerkvijo okoli 300 pravoslavskih seljakov, ki so napadli hišo trgovca Emina Kajanca. Trgovca se je komaj rešil, napadalcu so pa začeli razbijati okna in vrata in metati blago iz trgovine. Trije orožniki nikakor niso mogli pomiriti razkačene množice. Napadalcu so slednjič našli v trgovini sed petroleja. S tem so polili hišo in jo zažgali ter preprečili vse poskuse gašenja. Ko se je vst op napadu na muslimanovo hišo razširila, so se v okolici zbrali vsi muslimani in odšli v Celebič in če bi pravčasno ne prišle močne orožniške patrulje, bi se muslimani in pravo slavni gotovo poklali. Iz Sarajeva sta odpotovala v Celebič orožniški poveljnik in sreski poglavar. Na intervencijo muslimanskega poslanca so odšli v Celebič močne orožniške patrulje, da napravijo red. Orožniki so aretirali več pravoslavskih seljakov in tudi vodjo atentatorjev. Seljaki so napadli in zažgali trgovino, ker se je tamonjni orožniški narednik Luka Gurič zameril nekega uglednega muslimana in na intervencijo muslimanskega poslanca se je moral opravičiti pri svojem povelj-

stvu. Ker je imel orožnik dobre zveze s seljaki, se domneva, da so ti iz osebe zažgali Kajančovo trgovino. Incidentu se pripisuje tudi politična važnost, ker dokazuje, da vlada dosežaj ni znala ublažiti plemenske mržnje med bosanskimi muslimani in pravoslavci.

Nedavno smo poročali, da so v Ivankovu aretirali nevarno vlomilsko tolopo, ki je kradla po železniških vagonih. Te dni so pa prišli na sled novi organizaciji tatov in vlomilcev, kar dokazuje, da so postaje in železniške proge pravcato gnezdo sumljivih elementov. To pot gre za prave železniške podgane, ki so izvršile številne vleme in tatvine in oskodovala državo in zasebnike za vsoto, ki dosega milijon Din. Podružnica železniške policije v Vinkovcih je začela vlomilce zasledovati. Vlomilci so se skrivali najraje v Somboru. Policija je mogla samo doznati, da tatovi kradajo blago, ki je bilo natovnjeno na samborski postaji in v samborskem skladišču. Tatvine so izvršili tako premeteno, da oblasti tatov niso moge izslediti. Policija je začela preiskavo v Somboru. Slednjič je prišla nevarne železniške podgane. Prvi je bil aretirani delavec v skladišču samborske postaje Božo Kelič. Sprva je vse tajil, slednjič pa priznal tatvino

Mladini prepovedano!

Umetno spočetje doseženo!
— Triumf medicinske vede! —

Danes vefelim po slovitem istoimenskem romanu H. H. EWERSA

ALRAUNA

Čudežno spočeta deklica — očeta in matere, ki se nista nikdar poznala, nikdar videla!

Spočetje v laboratoriju. Odgoja v penzionatu. Pri potujočem cirkusu. V kletki z levi. Predstava v cirkusu. V igralnici Sreča. Blagostanje in smrt. Predstave danes ob 8. pol 5., 6. pol 8. in 9. uri.

Predprodaja vstopnic od 11. — pol 1. ter od 2. naprej.

Telet. 2124 ELITNI KINO MATICA.

Dnevne vesti.

— Českoslovaški železničari v Sloveniji. 29. t. m. pripele v Jugoslavijo 100 českoslovaških železniških uradnikov. Bivanje bratskih železničarjev v Sloveniji, ki jo posetijo kot prvo na potovanju po naši državi je omejeno na zelo kratek čas. V Sloveniji ostanejo namreč samo dva dni in zato se moramo s tem večje vnebo pripraviti. Da jih dostojno in gostoljubno sprejmemo. Da pripravijo naši železničari českoslovaškim tovarišem čim priskrbenjši sprejem, se je osnoval pripravljajni odbor pod predsedstvom načelnika g. Ernesta Vargazona. V nedeljo 29. t. m. ob 13.53 se pripeljejo gostje v Maribor, kjer bo skupno kosilo v kolodvorski restavraciji, nakar si ogledajo mesto. Ob 16.20 se odpeljejo s posebnim vlakom proti Ljubljani. Ob 17.20 jih pozdravijo železničari in celjsko občinstvo na kolodvoru v Celju, ob 18. pa na kolodvoru v Zid. mostu. V Ljubljano se pripeljejo ob 19.20. Po sprejemu na kolodvoru odidejo v mesto. Ob 21. se bo vršil slavnostni banket v restavraciji Zvezda. V ponedeljek 30. t. m. ob 6.20 se odpeljejo s posebnim vlakom na Gorenjsko, kjer se bo vršil pozdrav na Jesenicah ob 8.35. Z Jesenic se odpeljejo s našimi železničari v Dobrovo - Vintgar, od koder pridejo skupen izlet na Bled. Ob 15. se vrnejo v Ljubljano. Popoldne si ogledajo mesto, ob 20. bo pa družabni večer na Taboru. V torek 1. maja ob 9. se Ljubljana poslovila od dragih gostov, ki se odpeljejo v Zagreb in dalje na Sušak, Split, na Vis, v Kotor, Dubrovnik, Sarajevo, Kragujevac, Beograd in Subotico, od koder se vrnejo v Prago. Po železnici bodo potovali s 4 posebnimi vagoni, deloma z rednimi, deloma izrednimi vlaki, po morju pa s parnikom Jadranske plovidbe «Salona». Opozorjamo slovensko javnost, da pripridi bratskim českoslovaškim železničarjem čim priskrbenjši sprejem.

— Studijsko in informativno potovanje v Nemčiji. Zastopnik nemške akademije v Monakovu, prof. Rohrbach, se je medil t. dni v Beogradu in je povabil zastopnike našega gospodarskega in kulturnega življenja na studijsko in informativno potovanje po Nemčiji. Zastopniki naših univerz in gospodarskih korporacij so z veseljem sprejeli vabilo in nameravajo prirediti po Nemčiji več javnih predavanj, ki naj bi pripomogla h gospodarskemu in kulturnemu zblizanju med obeh državama. Doselej so objavili predavanja profesorica Izidora Sekulčič, ki bo predavala o jugoslovanski literaturi, vseučiliški profesor Mirko Kosič o gospodarskem življenju, vseuč. prof. Vlada Goričević o znanstvenem delovanju v Jugoslaviji, vseučiliški prof. Ferdinand Šišić o jugoslovanski zgodovini, vseuč. prof. Mirko Bazalja o duhovnih pokreth v Jugoslaviji, vseuč. prof. dr. Leonid Pitamic o jugoslovanskih visokih šolah, predsednik zagrebške trgovinske zbornice g. Aleksander o jugoslovanski industriji. Jugoslovanski gostje si ogledajo Passau, Regensburg, Augsburg, München, Nürnberg, Köln, Bonn, Essen, Leipzig. Dresden in še nekatera druga nemška gospodarska in kulturna središča. V septembru posetijo Jugoslavijo zastopniki nemške gospodarske in kulturne javnosti.

— Velik razmah tujeskega prometa na Jadranu. Vse kaže, da bo letošnji tujski promet na našem Jadranu rekorden. Iz Dubrovniške poročajo, da je bilo med velikonočnimi prazniki toliko tujcev, kakor še nobeno leto. Že 14 dni so vsi dubrovniški hoteli prenapolnjeni in številne prijave pričajo, da bo na valov tujcev vedno večji. Pretekli teden so morali zavrniti v Dubrovniku nad 200 prijav, ker so bile vse sobe v hotelih oddane. Parnik «Kumanovo» pripelje vsak dan v Dubrovnik mnogo tujcev, zlasti Nemcev. Tudi v drugih primorskih mestih se tujski promet zelo živahno razvija. Iz Raba, Crikvenice, otoka Krka, iz Šibenika, Kaštela, Splita, Makarske, Ercegnovega, Kotorja in s Sušaka poročajo, da je že zdaj toliko tujcev, kakor še nobeno leto ob tem času. Tudi Bosni se obeta letos izredno živahen tujski promet. Skozi Sarajevo in druge južne bosanske kraje potujejo dan za dnem večje skupine gostov iz vseh krajev Evrope. V zvezi z izredno ugodnimi izglezi za letošnje tujkoprometno sezono so naslovili nekateri listi na domačine v naših kopališčih in letoviščih povsem umesten apel, naj gredo tujci v vsestransko na roko in naj opuste grdo navado, da zvišajo cene za 50 ali celo 100%, čim se pojavijo prvi tujci. Trgovci in hotelirji bi morali vedeti, da z navijanjem cen najbolj škodujejo sebi. Tam, kjer ne gre zlepa, naj bi posegle vmes državne oblasti, ki bi navijanje cen v kati zatirale.

— Incident v Crikvenici. Graška «Tagesspost» poroča, da je prišlo t. dni v Crikvenici do mučnega incidenta. Potniški parnik parobrodne družbe «Costiera» je prišel iz Opatije in se je hotel ustaviti v Crikvenici, da bi si potniki ogledali to znano jugoslovensko kopališče. Na krovu so bili nemški, madžarski, češki in italijanski izletniki. Ker pa niso imeli jugoslovanskega vizuma, so se informirali pri pristojni oblasti, če si lahko ogledajo Crikvenico. Odgovorili so jim baje, da lahko brez vizuma izstopijo samo Nemci, dočim morajo vsi drugi imeti jugoslovanski vizum. Čehom, ki so proti temu protestirali, je bilo rečeno, da ne morejo reflektirati na prednost pred drugimi potniki, ker raje zahajajo v Opatijo kakor v jugoslovansko kopališče. Po kratkem posvetovanju je kapitan okrenil parnik in odpisal nazaj, češ da naj zapuste parnik vsi ali pa nihče.

— Ljutomer. Čitalnica je preteklo belo nedeljo slavila 60letnico svojega obstoja. Slavnost je vršila v Sokolskem domu ob navzočnosti narodnega občinstva iz mesta in okolice ter iz Ptuja in Murske Sobote. Sokolski orkester je za uvod zaigral živo Triglavsko koračnico, nakar je v vezani besedi pozdravil slavnost pesnik Cveto Golar, za kar je žel toplo pohvalo.

Predsednik Čitalnice, g. sreski nadzornik, Franjo Karbaš, je podal v pregledni celoti vse delo in boje za časa njenega obstoja. Iz podanega sem posnel, kako ogromno delo je izvršila Čitalnica in s tem končala, ker je rodila Sokola, ki bo nadaljeval njeno započeto narodno kulturno delo. Za svoje izčrpano poročilo je prejel g. govornik obilo pohval. Stedila je izbornou uspeša Aleševčeva burka «Eno uro doktor», ki jo je podal dramatični odsek Sokola. Povsem lepo pa se je zaključila slovesnost z vedno-donečim «Morjem adrijskim». Ki ga je ognjevitno odpel moški sokolski pevski zbor ob spremljevanju sokolskega orkestra, ki je neumorno odsviral vse komade pod energično taktirko g. Ljubca. Po programu pa se je vršila zabava s plesom, ki je primerno zaključila to redko slajve.

— Rumunski poslanik v Splitu. V soboto je prišel v Split rumunski poslanik na našem dvoru g. Filidor, ki je porabil pravoslavne velikonočne praznike, da si ogleda Dalmacijo.

— Gradbena direkcija v Ljubljani opozarja vse interese na II. ofertno licitacijo za razširjenje in dovršenje gradbe - pralnice v državni bolnici v Sarajevu, ki se vrši dne 28. aprila t. l. ob 10. uri pri gradbeni direkciji v Sarajevu. Predračunska svota znaša Din 497.678.30. Natančnejši pogoji so razvidni iz oglasa, ki je nabit na oglasni deski gradbene direkcije v Ljubljani, Turjaški trg št. 1/II.

— Zračni promet Zagreb - Beograd. Od ponedeljka odhajajo potniški aeroplani iz Zagreba v Beograd vsak dan ob 7. zjutraj.

— Otvoritev brzojava in telefona v Sv. Marjeti ob Pesnici. Dne 5. aprila t. l. je bila pri pošti Sv. Marjeta ob Pesnici otvorjena brzojavna in telefonska služba.

— Vsem društvom, šolskim vodstvom in predavateljem! Tvrdis Leder in Angerstein, tvornica učil v Gradcu (Avstrija) je izdelala izvrsten, izredno lahek, ličen in prenosljiv episkop, imenovan «Jugoskops», s pomočjo katerega je mogoče proficirati na platno vsako razglednico, tiskovino ali sliko. Ta aparat bo izredno dobro služil šolskim zavodom pri pouku, ravno tako pa je potreben vsakemu društvu in predavatelju. Postreba aparata je čisto enostavna, potrebna je zgolj električna razsvetljava. Slike so izredno jasne in velike. Cena kompletnemu aparatu z električnimi žarnicami in celokupnim priborom znaša 2000 Din. Zastopstvo za razpečevanje aparata Jugoskops v Sloveniji ima Zveza kulturnih društev v Ljubljani, kjer je aparat na ogled in dobe interese vsa točna navodila.

— Vreme. Danes zjutraj je kazalo, da dobimo lepo vreme, toda dopoldne so se pripodili od jugozapada zopet oblaki in solnce je postajalo le redko. Že dopoldne je deževalo. Barometer je kazal ob 8. zjutraj 752 mm, dopoldne se je na nekoliko dvignil. Temperatura je znašala zjutraj + 6° C. Večraj je deževalo samo v Ljubljani, v vseh drugih krajih države so pa imeli oblačno. Najvišje temperaturo so imeli v Beogradu in sicer 26° C. V Skoplju so imeli 22°, v Sarajevu 20°, v Zagrebu 19°, v Mariboru, Splitu in Dubrovniku 18°. Najnižje temperatura je bila v Ljubljani in sicer 16°. V Ljubljani, Mariboru, Zagrebu in Beogradu je pihal zelo močan jugozapadni veter, v Splitu in Dubrovniku pa jugovzhodni. Morje je bilo zelo razburkano. Na Jadranu je razlika med maksimalno in minimalno temperaturo še neznatna, dočim je pri nas že vedno občutna. V Splitu je znašala večraj minimalna temperatura 15, maksimalna 18. V Dubrovniku minimalna 16, maksimalna 18. V Ljubljani pa minimalna 3.5, maksimalna 16.6.

Iz Ljubljane

— Prihod prometnega ministra v Ljubljano. Z današnjim beograjskim brzovalnikom ob 8.08 se je pripeljal v Ljubljano prometni minister general Milosavljević. Minister je nadaljeval svojo pot in je izstopil v Lescan.

— Ljubljanska poštna hranilnica. Kakor se čuje, se bo — post tot discriminia rezum — v kratkem pričelo z zidanjem poštne hranilnice na lepi Aleksandrovi cesti. Spričo velikih dobičkov, ki jih ima država od poštne hranilnice, bi človek pričakoval, da bo to najlepše poslopje na omenjeni cesti. Žal, da bo zaostajala poštna hranilnica daleč za obema zasebnima bankama, ki sta Aleksandrovi cesti v ponos, kakaj za šest milijonov dinarjev, ki so dočim za zgradbo, se ne more sezidati državnemu denarnemu zavodu primerna palača. In vendar je ponosno poslopje reklama za zavod. Zdal zidajo v Vratislavi čekovini urad, ki bo najvišja zgradba v vzhodni Nemčiji. Pri nas pa ni pravega razumevanja za stvar, to je tisto!

— Kaj bo s starim rimskim zidom na Mirju? Odkar je izpeljana čez Mirjo lepa vozna cesta, se je osebn in vozovni promet po njej silno razvil. V avtomobilih se vozijo tudi tujci, ki debelo gledajo te razvaline. Zidovje razpada že par let. Čas bi že bil, da se ali popravi ali pa spravi s poti. V sedanjem stanju ne dela časti slovenski prestolici.

— Mestna žna, podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je priredila dne 14. in 15. aprila t. l. zbirko v prid družbi, ter se je nabrato skupaj Din 10.025.75. — Družbeno vodstvo se prav toplo zahvaljuje cenjenim odbornikom, ljubimim nabiralcičam ter vsem darovalcem za tes lepo zbirko v korist naše šolske družbe.

— Pri javni borzi dela v Ljubljani je v času od 8. aprila do 14. aprila t. l. iskalo dela 963 moških in 209 žensk, skupaj 1172 brezposelnih. Prostim mest je bilo 51 za moške in 10 za ženske, skupaj 61. Posredovani se je izvršilo 22 moških in 8 žensk, skupaj 30. Odpotovalo je 99 moških; odpadli pa so 3 moški in 24 žensk, skupaj 27 brezposelnih. — Določbe: moški: 1 absolvent kmetijske šole, 2 manipulant za lesno

stroko, 1 gozdni čuvaj, 1 gozdni delavec, 1 ekonom, 1 sizar in mlekar, 1 rudarski uradnik, 1 rud. paznik, 8 rudarjev, 2 pečarja, 2 kamnoseka, 1 kipar, 1 izdelovalec cementnih izdelkov, 2 železostruž., 7 zlatarjev, 21 kovačev, 30 stavbnih ključavničarjev, 19 kleparjev, 3 železolariji, 41 strojni ključavničarjev, 1 puškar, 1 urar, 1 strojni risar, 14 elektromonterjev, 1 bandažist, 89 mizarjev, 9 kolarjev, 5 sodarjev, 1 strugar, 10 žagarjev, 1 stolar, 2 usnjarija, 2 strojarja, 6 sedlarjev in jermenarjev, 1 tkalec, 1 predilec, 2 tapetnika, 1 krojaški prikovalec, 20 krojačev, 32 čevljarjev, 7 klobučarjev, 3 brivci, 5 knjigovozov, 8 mesarjev, 4 mlinarji, 30 pekovi, 1 slaščičar, 47 zidarjev, 24 pleskarjev, 2 soboslikarjev, 2 dimnikarja, 29 tesarjev, 1 tiskarski strojnik, 21 strojnikov, kurjačev, 12 pisarniških slug, 25 trgovskih pomočnikov, 1 trgovski poslovodja, 7 knjigovodij, 2 fakturista, 1 absolvent trgovske akademije, 2 korespondenta, 2 kontorista, 1 potnik, 2 trgovska skladiščnika, 1 geometer, 35 zasebnih uradnikov, 4 pisarniški praktikanti, 1 gledališki igralec, 1 desinfektor, 1 bolniški strežnik, 33 hlapcev, 32 tovarniških delavcev, 108 navadnih delavcev, 5 vajencev, 4 natakariji, 1 restav. poslovodja, 2 inženirja kemije, 1 laborant, 3 polirji; — ženske: 17 pisarniških moči, 1 vzgojiteljica, 1 otroška varuhinja, 13 prodajalk, 2 kontoristkinji, 6 natakarij, 1 hotelska sobarica, 1 šivilja perila, 11 šivilji, 2 krznarici, 1 šteparica, 3 modistkinje, 4 pletilke, 3 tkalke, 2 žebjarici, 12 tovarniških delavk, 32 dlnaric, 63 kuharic, služkinj, postrežnic, 7 vajenk. — Delo je na razpolago: moškimi: 1 kurjaču, 14 hlapcem, 2 vrtnarjema, 1 stav. ključavničarju, 1 oblikovalcu, 1 puškarju, 2 železostrugarjem, 4 žagarjem, 1 mizarju, mlajšemu, 2 sedlarjema in čičarjema, 5 čevljarjem za fino delo, 1 čevljarju za otroške čevlje, 1 čevljarju za galanterijske čevlje, 1 čevljarju za šivanje podplatov na stroji, 3 krojačem za fino in veliko delo, 1 mlinarju, 13 vajencev; ženskam: 1 prodajalki manufakturne stroke, 3 tkalkam, 2 likaricam, 2 kmetička deklama, 2 raznašalkama sadja, 2 služkinjama.

— Predavanje Petra Struve. Sedaj stalno v Parizu bivaajoči znani ruski učenjak in publicist, član ruske akademije znanosti prof. Peter Struve se je odzval vabilu Ruske Matice ter pride v Ljubljano in bo predaval o «križi sovjetske ekonomike in nalogah emigracije». Peter Struve je eden izmed najuglednejših ruskih nacionalnih ekonomov, obenem pa eden izmed največjih sodobnih ruskih publicistov, večletni urednik revije «Russkaja Myslj», ki jo je po svojem odhodu iz Rusije nadaljeval izdajati v inozemstvu. Sedaj pa urejuje v Parizu časopis «Rossija». — Predavanje Petra Struve se bo vršilo v petek, dne 20. aprila v Oficirskem domu (volska knjižnica Mišiča). Začetek ob 20. uri. Vstopnice po 20, 15, 10 in 5 Din se dobijo pri vrodu. Predprodaja v sredo dne 18. aprila ob 18. do 19. ure in v petek dne 20. aprila ob 18. do 19. ure v knjižnici Ruske Matice (Jurčičev trg 3-II).

— Sloven. zdravniško društvo v Ljubljani vabi svoje člane na: I.) znanstveno mesečno predavanje, ki se bo vršilo v četrtek, dne 19. t. m. ob 6. uri popoldne v bolnici za ženske bolezni v Ljubljani. Predavajo: prof. dr. Al. Zalokar (Cena lega, telefon in rešilni avtomobil) asist. dr. M. Pinkova: (Hipoplazija vratnega mišičevja v sled prisilnega intrauterinega držanja) primarij dr. Fr. Derganc: Spoznavno kritična medicina (konec); II.) zabavni večer, ki se bo vršil v soboto dne 28. t. m. ob pol 9. zvečer v restavraciji «Zvezda» na čast šef-zdravnika dr. Ivanu Zajcu povodom njegovega 25 letnega službovanja v socialnem zavarovanju; III. da v čim večjem številu prijavijo udeležbo in event. predavanja za 2. Vseslovenski zdravniški kongres v Pragi od 25. maja do 2. junija 1928. Tema: Gospodarsko propadanje zdravniškega stanu ter za Skupščino Jugoslovanskega lekarskega društva, ki se bo vršila letošnje jesen v Skoplju. Tema: Malaria. Prijave na tainika društva (dr. Leo Šavnik, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 6, telefon 2614) najkasneje do konca tega meseca.

— Nova moda so gravirane damske ure v izlozbi F. Čuden, Prešernova. — 32-T

— Nagovince razne vrste v veliki izlozbi kupte najceneje pri Dobeicu. Pred Skofljo. — 35-T

— Specijalna trgovina dunajskih bluz. Krasne kasha obleke. Kristofič-Bučar. 46-T

Iz Celja

— Smrtna kosa. V soboto je umrl v celjski javni bolnici 62letni posestnik Jakob Martinčič iz okolice št. Jurja ob j. ž. Doma ga je zabodla krava v trebuh in je poškodovan podlegel.

— Opozorjamo cenjeno občinstvo na današnji bolgarsko - jugoslovanski večer, ki se vrši pod okriljem Ljudske univerze v Narodnem domu.

— Telovadna akademija Ljubljanskega Sokola, ki se je vršila v nedeljo popoldne v mestnem gledališču, je dosegla vel moralen uspeh, kakoršnega že dolgo ni bilo zabeležiti pri silnih prireditvah. Spored je bil prvovrsten, izvajanje istega precizno. Obisk bi bil lahko boljši. Prireditelj je posetilo lepo število okoličanov iz bližnje in daljne okolice, mnogo meščanov, ki bi se bili iste lahko udeležili, pa je manjkalo.

— Občinska seja v celjski okoliški občini, ki se je vršila v nedeljo popoldne, je postala nesklepčna, ker so socialisti odšli. Šlo se je za zvišanje najemnine v občinski hiši pod okoliškim pokopališčem, kjer plačujejo stranke od 4 do 10 dinarjev mesečno, po zvišanju pa bi plačevale stranke od 24 do 62 Din. Hiša bi se s to povišano najemnino popravila. Socialisti so sarkastni, da se hiša prej popravi, potem zviša najemnina. Ker se temu ni ugodilo, so odšli, s čimer je seja postala nesklepčna. — Dvomi, da je bil to dovoljen povod za ta korak.

Nove elementarne katastrofe

Alarmantnim vestem o novih elementarnih katastrofah ne smemo verjeti. — Potresi niso vedno posledica premikanja zemeljskih plasti

Že lani, še bolj pa letos, prinašajo razni inozemski listi alarmantne vesti o novih katastrofah, ki čakajo baje zemljo. Te vesti razburjajo duhove, ker mnogi mislijo, da je vsako napovedovanje katastrofalnih potresov, poplav in drugih elementarnih nezdog resnično. Res je, da je postala zemlja v svoji notranjosti zadnja leta zelo nemirna in da se neprestano ponavljajo potresni sunki, toda zavedati se moramo, da zemlja ne izpreminja svojega življenja kar čez noč. Svet je zdaj preprežen z gosto mrežo brzojavnih in telefonskih žic, v vseh modernih državah imajo radiopostaje in tako se vest o najmanjši elementarni nezdogi hitro razširi po vsem svetu. V srednjem veku je bilo gotovo mnogo potresov, toda ljudje niso zvedeli za nje tako hitro kakor zdaj, ko vemo že čez dva dni, če nastane potres na Kitajskem ali v Ameriki. Zemlja seveda ni bila vedno tako nemirna, kakor je zadnja leta. Milijone in milijone let ni bilo nobenih potresov. Zadnji največji potres v pravadnih časih je bil približno pred 10 milijoni let, ko je nastajala v terciarni formaciji zemlje tako zvana miocena. Pozneje se je zemlja znatno umirila. Seveda se lahko premikanje zemeljskih plasti od časa do časa ponovi in poveča, toda ta proces traja samo nekaj let.

Seizmologi so ugotovili, da se celi deli zemeljske skorje dvigajo in pogrezajo. Kjer je bilo nekoč morje, je zdaj suha zemlja, dočim je voda na mnogih krajih zalila ogromna prostranstva suhe zemlje, ker se je zemeljska skorja na dotičnem kraju pogreznila. Med poedinimi periodami premikanja zemeljske skorje se zemlja umiri in potresi izostanejo. Ko je bila zemeljska skorja razmeroma še

tanka, jo je na mnogih krajih prodrli tekoča notranjost, skozi žrela je bruhala lava in tako so nastala pogorja. K sreči se vrše vsi ti procesi v življenju naše zemlje zelo počasi. Številni potresi in druge elementarne katastrofe pričajo, da se bliža zemlja novi periodi premikanja njenih plasti. Učinkajski so že pred leti dognali, da se razdalja med nekaterimi kraji na zemlji izpreminja. Tako se je n. pr. Bavarska planota v enem stoletju pomaknila za 27 cm proti zapadu. To je posledica pritiska Alp, katerim stoji napoti pogorje Jura in Schwarzwald. Če je pritisk enega dela zemeljske skorje na drugi zelo velik, nastanejo v zemlji globoke razpoke. Zelo zanimiv pojav lahko opazujemo na morskih obalah. Nemško morje zaliva vso nemško obalo in nekateri otoki so že izginili, dočim se Botniški zaliv polagoma odmika od obale.

V novejšem času so učenjaki dognali, da potresi niso posledica ohlajevanja zemlje, kakor se je prvotno mislilo. Na zemeljsko skorjo vplivajo tudi druge sile, med katerimi zavzema prvo mesto privlačnost ekvatorja. Obala stremi na ekvatorju, ker se zemlja suče okrog svoje osi in ker je centrifugalna sila na ekvatorju največja. Znano je tudi, da se zemeljska skorja premika. To premikanje je seveda zelo neznamno, toda sčasoma se lahko zemeljska skorja premakne, da nastane večje premikanje zemeljske skorje. Zemlja se v svoji notranjosti še ni strdila in tam, kjer je notranjost tekoča, nastane od časa do časa na površini valovanje, podobno valovanju morja. Na dotičnih krajih se zemeljska skorja rada premika in tam nastane tudi največ potresov.

16 milijonov Din za modri diamant

Ameriška milijonarka in krasotica Peggy Joyce, znana po svojih številnih zakonskih aferah in ločitvah, je navdušena za razne dragulje, ki jih pridno kupuje in zbira. Nedavno je na neki dražbi kupila izredno drag kamen, za katerega je plačala 300.000 dolarjev. Te dni je kupila največji modri diamant na svetu, za katerega je dala okrog 16 milijonov dinarjev.

Gre za sloviti diamant, ki je znan pod imenom «Black Starr Frost Diamant» in je težak 137 karatov. Dragoceni diamant je narahlo pritrjen na platnasti ploščici, tako da pri najmanjšem gibu zažari v magičnem sijaju. V newyorški družbi se mnogo šušlja, da je nakup diamanta v neposredni zvezi z novo zaroko podjetne milijonarke. Ki se je baše iznebita že svojega osmega moža. Ker je pa lepa in bogata, si najborž tudi deveti ne bo premislil.

Težka tramvajska nesreča v Berlinu

Med brzojavnimi vestmi smo že kratko poročali o strahoviti tramvajski nesreči, ki se je v nedeljo pripetila v Berlinu. Nesreča je po svojem obsegu ena največjih cestnoprometnih, ki so se dosedaj pripetile v Berlinu. Zahtevala je 6 človeških žrtvev, dočim je bilo nad 100 oseb ranjenih, med temi 37 težko.

V berlinskem stadionu se je v nedeljo popoldne vršila odločilna prvenstvena tekma med Hertho in Tennis Borussia. Zanimanje za tekmo je bilo ogromno in stadion poln gledalcev. Ni pa še bila tekma končana, ko je par sto gledalcev že zapustilo stadion in se napotilo domov. Pred stadionom je čakal voz cestne železnice z dvema priklopnima vozovoma. Množica vračajočih se gledalcev je navajala na cestno železnico in hipoma so bili vsi trije vozovi prenapolnjeni. Sprevedniki so svarili ljudi, naj ne silijo v vozove, toda vse je bilo zaman. Ljudje so navajali na tramvaj in sprevedniki so se morali ukloniti. Do zadnjega kotička natrpani tramvaj je odšel. Tik pred dirkalniščem je pa proga zelo strma in poleg tega zavije v ostrem loku v stransko ulico. Sicer je ta

del proge samo 300 metrov dolg, strmina je pa zadostoval, da je obremenjeni voz s podvojenim hitrostjo zdrvel po progi. Vozač je sicer takoj opazil pretečo nevarnost in je skušal tramvaj ustaviti, kar se mu pa ni posrečilo. Nesreča je bila neizogibna. Ko je tramvaj pasiral ostro kurvo se je prvi voz nagnil, kolesa so skočila s tira, voz je izgubil ravnotežje in se prevrnil. Slična usoda je doletela tudi ostala dva priklopna vagona.

Katastrofa je bila grozna. Nekateri potniki so sicer v zadnjem trenutku skočili z drvečega tramvaja, toda večina si ni mogla pomagati. Pri nesreči je bilo šest oseb ubitih, drugi so bili od drobocev razbitih šip in razbitega vagona več ali manj poškodovani. 37 oseb je težko ranjenih, od teh je 24 smrtno nevarno.

Zadnji hip rešen pred usmrtitvijo na električnem stolu ali
Grozna noč v Sing-Singu
Pride! Pride! Pride!
Kino Ideal.

Umor iz sočutja

Umori iz sočutja so sicer redki, vendar se pa pripeti, da ta ali oni zdravnik pomaga neozdravljivemu bolniku na oni svet. Navadno se dogajajo umori iz sočutja v rodbinah. Nedavno je razpravljal o umoru iz sočutja pariška porota, zdaj pa poročajo o takem redkem primeru iz Berlina.

V Berlinu je meseca julija umrla neka ženska. Čije bolezen je bila neozdravljiva. To so zdravniki tudi namignili njenemu 23letnemu sinu. Sin je zelo ljubil svojo mater. Teško mu je bilo gledati, kako sirota trpi in ker njeneza trpljenja le ni bilo konec, je sklenil rešiti nesrečno mater neznošnih muk. Prinesel je materji strup v jed. Brez vsakih bolečin je mati mirno zaspala. Niti zdravnik ni slutil, da je smrt nastopila radi zastrupljenja. Sedaj po treh letih se je sin sam prijavil policiji in priznal, da je mater zastrupil, ker ni mogel več gledati njenega trpljenja. Pekla ga je vest in v obupu je hotel že izvršiti samomor.

G. W. Appleton.

Skrivnost stare vojvodinje

XIV.

Nisem še dolgo sedel v kočiji, ki me je peljala domov, ko sem že obžaloval prenaplajeno sodbu o prijatelju in se jezil zlasti zato, ker sem mu sploh zaupal skrivnost stare vojvodinje. Poznal sem ga že dolgo kot nepoboljšljivega goveda in kdo bi mogel vedeti, da-li mi v svoji zgovornosti ne nakopljajo na glavo še drugih neprijetnosti. Kajti, da mi je že napravil neprijetnost, o tem sem bil trdno prepričan. Bilo mi je jasno, da je mož, s katerim je po svoji stari navadi tako intimno kramljal, v službi vojvodinjinovih sovražnikov in da je morda sam pomagal ugrabiti vojvodinjo. Jasno je bilo tudi, da bo vojvoda takoj obveščen o mojem posetu v Formosa Mansions. Morda mi to ne nakopljajo na glavo nobene neprijetnosti, vendar me je pa jezilo, da je Davenport informiral o mojem posetu moža, ki sem ga lahko smatral za svojega neprijatelja.

Svež zrak nad Temzo je nekoliko pomiril mojo vročo kri in ko sem prišel domov, sem lahko mirno prevdaril vse, kar se je zgodilo.

Ves začuden sem opazil, da moj sluga še ne spi in da me čaka. Pogledal sem na uro in videl, da je že polnoč.

— No, Tom, kaj pa to pomeni? Zakaj še nisi šel spat?

— Zato, ker je bil pred dvema urama tu neki gospod, ki je hotel z vami govoriti. Piše se Mimms in kdaj vas pričakuje v gostilni pri »Rdečem levu«.

Dejal je, naj vas takoj obvestim, čim se vrnete. Ali naj grem ponj?

— Da, Tom, poidi hitro tja in reci mu, naj takoj pride k meni.

Sluga je hitel v gostilno, jaz sem pa sedel za mizo in začel razmišljati, kaj bi to pomenilo. Kaj neki se je pripetilo? Očitno se je ta storija zdaj naglo razvijala. K sreči sem bil na vse pripravljen.

Kmalu se je Tom z Mimmsom vrnil. Odvedel sem Mimmsa takoj v svoj kabinet in zaklenil vrata.

— Sedite, dragi Mimms. Obžalujem, da sem vas pustil tako dolgo čakati, toda bil sem zadržan v Westendu. Ali je v zadevi stare vojvodinje kaj novega?

Mimms ga je imel malo pod kapo in bil je zelo dobre volje.

— Da, gospod doktor, — je odgovoril. — Smatral sem za svojo dolžnost priti k vam in ostati, če treba vso noč pred vašimi vrati, dokler bi se ne vrnil.

— Ali se je zgodilo kaj važnega?

— Seveda, vsaj meni se tako zdi. Ali se spominjate, kaj sem vam pripovedoval o svojem prijatelju Jacku? Obližbil sem mu pet šilingov, če bo zasledoval žensko, ki je hotela odpeljati pohištvo in obleke stare vojvodinje.

— No in?

— Jack je storil tako in dobil je pet šilingov.

— Takoj jih vam povrnem, — sem ga potolažil. — In kaj je ugotovil Jack?

— Našel je skrivališče, kamor so odpeljali vojvodinjo. Ali vam to zadoštuje?

— Seveda, dragi Mimms. Toda nikar se preveč ne razburjajte. Povejte

mi točno, kaj se je zgodilo. Ne žurite se, saj se mi nikamor ne mudi.

— Mnogo vam ne morem povedati o tem. Jack je sledil kočiji, v kateri se je dotična ženska odpeljala. Pot je bila dolga, vodila je tja do Balhama in naposled je Jack opazil, kako se je izvošček ustavil pred malo vilo v dolgi ulici. Tik pred vilo je visela obločnica tako, da se je dobro videlo. Jack je vozil za izvoščkom in videl, kako je neznanca odšla v vilo in kako se je izvošček vračal po cesti. Nato je stopil Jack s kozla, odšel pod obločnico in si zapomnil številko vile. Zapisal jo je in mi izročil listek.

In Mimms je potegnil iz žepa listek ter mi ga izročil. Na njem je bilo zapisano: Penelope-Terrace 37, Balham.

— Dobro, — sem dejal. — a kaj se je še zgodilo?

— Nič drugega, gospod doktor. Jack se je vrnil in dal sem mu pet šilingov, kakor sem obljubil.

Izročil sem Mimmsu takoj pet šilingov, da ga potolažim.

— Ravnavi ste zelo previdno, dragi Mimms. Ta naslov nam bo zelo dobrodošel. Nedvomno je vreden pet šilingov. Toda nikar ne mislite, da je vojvodinja v Balhamu.

Mimms je odprl usta in jih pozabil zapreti.

— Zakaj pa ne, gospod doktor?

— Zato, ker vam zdrava pamet pove, da so vojvodinjinovi sovražniki tako previdni, da bi njenega skrivališča ne izdali tako enostavno. Morda so se poslužili zvijače, da nas speljejo na napačno sled.

— Da, to ni izključeno.

— Po mojem mnenju je bolj verjetno, da je vse to delo ljudi, ki so v službi vojvodinjinovih sovražnikov in ki izpolnjujejo njihova navodila. Saj morate sami priznati, da je mož, ki je prevrtil steno vaše hiše, presneto prebrisan in oprezen.

— To sem sam trdil, — je odgovoril Mimms. — in dobro sem vedel, kaj govorim.

— Dobro torej, — sem nadaljeval, — mož, ki zna tako tiho prekopati zid in napraviti odprtino, skozi katero zleze v hišo, se je najbrž pripravljaj na svoj posel v kaznilnici.

— Da, tudi to ni izključeno.

— Vsekakor je to več ali manj sumljiv element, ki nam lahko zmeša strene. Če je tako, bo napel vse sile, da se polasti vojvodinjinovih stvari. Ali pazite na moje besede?

— Da, gospod doktor. Zdej vem, kam merite, — je odgovoril Mimms in me gledal kakor človek, ki se je v svoji samozavesti temeljito zmotil. Naenkrat se mu je obraz zjasnil in vzkliznil je:

— Toda ta trik se mu na noben način ne bo posrečil, kajne?

— Seveda ne, — sem odgovoril, — Bili ste preveč oprezní, da bi se mu posrečil. Ne mislite, da ne znam ceniti vaših informacij. Naslov neznahe dame mi je zelo dobrodošel.

Kar sem se spomnil, da imam v pisalni mizi 15 šterlingov, ki sem jih dobil od vojvodinje. Ta denar sem hotel obdržati za vsak slučaj, ker nisem vedel, kaj še pride.

— Pod nobenim pogojem ne smete nikomur omeniti, kaj ste zvedeli. Dam ta naslov v Balhamu privatnemu detektivu s primernimi navodili. Potem bomo pa že videli, kaj bo.

— Da, — je dejal Mimms in vstal, — bomo že videli, kaj bo.

Spremljal sem ga do vežnih vrat. Ko sem zaklepal vrata, sem opazil v nabiralniku pismo. Najbrž je bil Tom preveč zaposlen, da bi opazil v nabiralniku pismo in mi ga položil na pisalno mizo, kakor je storil vedno.

Vrnil sem se v kabinet in odprl pismo. Bilo je na hitro roko napisano opozorilo, ki mi ga je poslal Dick Molyneux in ki se je glasilo:

Dragi Perigord!

Ta vražja ženska mi ne gre iz glave in tudi storije, ki si mi jo pripovedoval danes popoldne, ne morem pozabiti. Če se kaj zgodi, mi takoj piši ali pa pridi k meni, da me obvestiš. Bojim se, da ti preti nevarnost. Vem sicer, da se ničesar ne bojiš, vendar ti pa svetujem, bodi oprezen in pripravljen na vse.

Pozdravljen!

Tvoj Dick.

Smejal sem se Dickovemu svarilu, dasi je bilo dobro mišljeno.

Ali naj mu pišem o pogovoru z vojvodinjo? Sem se vprašal. Pa naj bo, da še bolj podžgem njegovo radovednost.

Prižgal sem pipo in napisal:

Dragi Dick!

Nocoj sem bil poldrugo uro pri nji. Ni samo dražestna, marveč naravnost očarljiva. Niti misliti ne morem, da bi bila kakorkoli zapletena v to afero. Podrobnosti ti povem ustmeno. Počutim se dobro in jutri ali pojutrišnjem pridem k Tebi.

Tvoj Julius Perigord.

P. S. Ne beli si glave radi mene, baš zdaj sem zelo oprezen in izključno je vsako presenečenje.

Zapečatil sem pismo in si privoščil še kozarec vina. Nato sem privil plinovo svetilko za slučaj, če bi me kdo ponoči klical k bolniku, in šel spat.

Toda spal nisem dolgo, kajti kmalu je nekdo pozvonil. Planil sem iz postelje in pogledal skozi okno na cesto.

Pred hišo je stala kočija. Pogledal sem na uro — bilo je dve. Hitro sem se oblekel, prižgal v kabinetu luč in odklenil vežna vrata.

Pred hišo na cesti je stal mlad mož.

— Ali morete iti z menoj, gospod doktor? — je vprašal. — Zadeva je zelo nujna.

— Kaj pa je?

— Srčna napaka.

— Mož ali žena?

— Žena.

— Je daleč?

— Ne preveč. Izvošček vas hitro pripelje tja in nazaj.

— Torej dobro, — sem dejal. — Počakajte trenutek.

Oblekel sem sukno, v žep sem vtikal lekarstvo, katero sem smatral v tem primeru za potrebno, zaklenil vežna vrata in sedel v kočijo, ki je naglo oddrdrala.

Bila je megljena noč in težko sem razločil obrise hiš na obeh straneh ulic, po katerih je drvela kočija.

S spremljevalcem sva spregovorila nekaj običajnih fraz, potem sva pa vso dolgo pot molčala.

Presneto dolga je ta pot, — sem dejal naposled. — Kje pa smo prav za prav?

Vajenca

za brivsko obrt na deželi takoj sprejem. Ponudbe na upravo lista pod »Vajenec-742«.

Hišo

z dvema stanovanjema, vrtom in gozdom na Dolenjskem, 20 minut od postaje, zaradi smrti takoj prodam. Dopise na upravo »Slov. Narod« pod »Lepa lega/744«.

Letoviščarji!

Za mesec maj in junij dobi na Bledu meblovano SOBO ev. celo oskrbo gospod ali zakonški par. Cena nizka. Ponudbe na upravo »Slov. Nar. pod »Solčna lega/746«.

Najfinejše čajno maslo dobavlja po Din 35.— za kg p. povzetju od 4 kg naprej — Fran Kolleritsch Apače pri Gornji Radgoni 29/T

Vse četrtletje

dobavimo šest izbranih tu- in inozemskih revij za ceno 80.— dinarjev. — Bralni krožek Ljubljana, Sečemburgova ulica 7/II. Telefon 2937 33/T

KLJUČAVNICAR ANTON KETTE

— se je preselil — v Bohoričovo ulico št. 33. — Izdeluje stroje za rezance in ključavničarska dela. 52/T

Zdravilišče Dobrna pri Celju.

Izredni popusti od 15. aprila do 14. junija!

20 dnevno zdravljenje (dovoz, stanovanje, hrana, zdravnik, kopeli, odvoz): za državne, oblastne, uslužbenice in članke vseh bolnišniških blagajn 1.140 dinarjev, za vse druge 1.320 Din — Prospekti pri upravi zdravilišča in Tourist office, Ljubljana. 731

Spominu generala Kornilova

10letnica smrti enega največjih junakov slovanske Rusije. — Napor generala Kornilova, ki je hotel preprečiti v Rusiji boljševizem. — Tragična smrt.

V petek, 13. t. m., se je spominjala ruska emigracija tragične kmrti enega največjih junakov slovanske Rusije in velikega prijatelja slovanskih narodov generala Kornilova. Kot sin siromašnega ruskega kozaka se je povzpел do odličnega vojskovodje, ki je zavzemal v ruski armadi od začetka do konca vojne najvišja mesta. Nepozabne ostanejo njegove zaslugе, ki si jih je pridobil Kornilov v maju l. 1915 v času Mackensenovih ofenziv pri Gorlicah. Z 48. divizijo je kril umik ruske armade iz Karpátov in žrtvoval sebe in svoje junaške polke, da so se mogle ruske divizije pravočasno umakniti. Sam je bil težko ranjen, prišel je v avstrijsko ujetništvo in interniral so ga na Madžarskem. Čim so se mu težke rane zacelile, je začel razmišljati, kako bi pobegnil v Rusijo, da bi mogel še nadalje služiti svoji domovini in Slovanstvu. Posrečilo se mu je dobiti zaupnika in pomočnika v osebi sanitetnega podčastnika Čeha Mrnaka, ki se je preoblekel in odvedel ujetega ruskega generala iz ujetniškega tabora ter ga spremljal do rumunske meje. Tu je avstrijska patrulja Mrnaka ujela, Kornilovu se je pa posrečilo pobegniti v Rumunijo, od koder se je vrnil v avgustu 1916 v Rusijo.

Februarski prevrat l. 1917 je našel Kornilova kot enega najpopularnejših vojskovodij in začasna vlada mu je poverila poveljstvo posadke petrograjskega okraja. Vsa Rusija je navdušeno pozdravila to imenovanje. Toda začasna vlada ni imela dovolj energije, da bi zatrla agitacijo petrograjskega sovjeta, ki se je skušal z raznimi demagoškimi sredstvi polastiti petrograjske posadke. Naletel pa je na energičen odpor generala Kornilova, ki je takoj odločno nastopil proti sovjetom. S tem je prišel v hud konflikt z bivšim predsednikom petrograjskega sovjeta in poznejšim vojnim ministrom Kerenskim.

Ko je petrograjska posadka 3. maja 1917 nastopila proti začasni vladi in zahtevala, naj zunanji minister Miljukov odstopi, ker je 1. maja obljubil zaveznikom, da bo Rusija vztrajala v vojni do popolne zmage, je Kornilov odstopil. Kot značajan mož ni mogel trpeti, da bi se vlada uklonila diktatu petrograjskih delavcev. Od začetka junija 1917 je bil Kornilov zopet na čelu vodstva ruske armade. Ko je predla ruski armadi na zapadni fronti slaba, so mu poverili vrhovno vodstvo na zapadni fronti. V kratkem se mu je posrečilo obnoviti moč ruskih čet. Na njegov pritisk je bila na fronti zopet uvedena smrtna kazen in z železno roko je Kornilov uvedel disciplino, ki so jo boljševiški agitatorji omajali. Jugozapadna fronta se je utrdila in začasna vlada je poverila Kornilovu 1. avgusta vrhovno poveljstvo ruskih čet. Kornilov je to mesto sprejel, toda samo pod pogojem, da pristane vlada na vse njegove predloge glede rešitve armade in domovine.

Zdelo se je, da vzhaja nad Rusijo novo sonce. Komaj se je pa pokazalo na obzorju, so ga zakrili temni oblaki.

Kerenski, ki ni mogel trpeti, da njega va zvezda ugaša, je začel na vse načine intrigirati proti Kornilovu. Rusija je bila že na kraju propada. Nemci so zasedli Rigo in hoteli so se pomakniti preko Dvine do Petrograda. V Petrogradu samem je pripravljaj Lenin odločni spopad z buržuazno vlado, in ko je bila nevarnost največja, se je začel Kerenski pogajati s Kornilovom glede direktorija, ki bi prevzel vodstvo države. Toda v zadnjem hipu se je ustrašil, da bi pomenil direktorij konec njegove slave. Kornilov, ki je že poslal na Petrograd tretji konjeniški kor na čelu s slavnim ruskim generalom Krimovom, je bil nepričakovano izdan. Kerenski ga je proglasil za sovražnika revolucije in ljudstva, odzval mu je vrhovno poveljstvo ter ga izročil na milost in nemilost razjarjenih množic.

Kornilov je hotel organizirati trojično armado, in strelnih jarkih, v zaledju in na železnicah, da bi rešil Rusijo. Ta načrt je prekrizal v svojem slepen slavočlepu Kerenski sam. General Krimov se je v obupu ustrelil, Kornilova so pa aretirali in zaprli. Zmagala je nemška propaganda, kajti Nemci so ruskim vojakom že od avgusta govorili, da je Kornilov njihov največji sovražnik, ker hoče prodati Rusijo zaveznikom.

20. novembra ponoči, ko je bil Lenin že gospodar položaja, je zapustil Kornilov s pomočjo zvestih kozakov ječo v Žihovu in prišel srečno v Novo Čerkask, kjer se je mudil takrat bivši načelnik generalnega štaba general Aleksejev. V donski oblasti je imel besede, ataman Kaledin, ki se je pa z generalom Aleksejevem uklonil Kornilovu in tako je bil ustanovljen triumvirat, ki je skušal v zadnjem hipu rešiti Rusijo krvave državljanske vojne. Na hitro roko je bila organizirana iz dobrovoljcev armada, ki je pa štela samo 2000 mož 30. januarja 1918 se je ataman Kaledin ustrelil, ker je videl da se proti boljševizmu ni mogoče boriti. Kornilov je moral zapustiti Rostov, in ko je padel tudi Novočerkask, je prodiral s svojimi kozaki na Kuban v nadi, da najde vsaj pri kubanskih kozakih razumevanje in podporo. Ta zgodovinski pohod se je pričel 10. februarja in zaključil 21. aprila, ko Kornilova že ni bilo več med živimi.

28. marca je navalil Kornilov na Jekaterinodar, ki je bil v rokah boljševikov. Premoč je bila na strani boljševikov, toda Kornilov je izjavil, da si raje požene kroglo v glavo, nego da bi se umaknil od Jekaterinodara. Našel se je kozak, ki je pobegnil k boljševikom in jim povedal, kaj ima Kornilov svoj štab. Boljševiki so začeli štab bombardirati. Prijatelji so prigovarjali Kornilovu, naj se umakne, toda vse je bilo zaman. In tako ga je 13. aprila 1918 zadela kruta usoda. Granata je padla v njegov štab in Kornilov je obležal mrtev. Boljševiki so ga privezali na konjske repe in raztrgali njegovo truplo.

VEDNO
PRIHAJAJOČE
NOVOSTI
A.E. SKABERNE
LJUBLJANA.

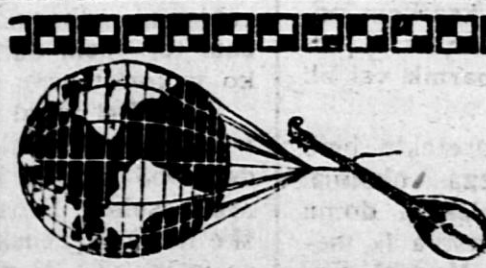
KLIŠEJE

VSEH VRST, ČRTNE IN AVTO-
TIPIJE, IZDELUJE PO PRED-
LOŽENIH RISBAH, PEROPISIH
IN SLIKAH ZA NAVADEN TISK
ALI ZA FINEJŠO IZVEDBO V
ENI ALI VEČ BARVAH TOČNO
PO NAROČILU IN V NAJKRAJ-
ŠEM ČASU PO NIZKIH CENAH

JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA
TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z. SV. PETRA NAS. 23

Teod. Korn, Ljubljana,
Poljanska cesta štev. 3.

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klieper, instalacije vodovodov. Naprava strelvodov, kopališke in klosetne naprave — Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafte za konzerve) ter litografija. 22/T

Izdelovanje tamburic!

Zahtevajte cenovnik!

P. Bogdanov & Co. Sisk